

Plenarhandling

A9-0384/2023

1.12.2023

BETÄNKANDE

om genomförande av fördragets bestämmelser om särskilda
lagstiftningsförfaranden
(2023/2083(INI))

Utskottet för konstitutionella frågor

Föredragande: Victor Negrescu

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida
MOTIVERING – BAKGRUND OCH SLUTSATSER	3
BILAGA: ENHETER ELLER PERSONER SOM FÖREDRAGANDEN HAR MOTTAGIT SYNPUNKTER FRÅN	4
FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION	5
INFORMATION OM ANTAGANDET I DET ANSVARIGA UTSKOTTET	15
SLUTOMRÖSTNING MED NAMNUPPROP I DET RÅDGIVANDE UTSKOTTET	16

MOTIVERING – BAKGRUND OCH SLUTSATSER

Syftet med betänkandet är att lyfta fram behovet av ömsesidigt lojalt samarbete mellan EU-institutionerna, respekt för fördragsbaserade regler och ett snabbt beslutsfattande med full insyn.

Betänkandet tar upp en rad exempel på politiskt relevanta fall där rådet inte har deltagit i ett ömsesidigt lojalt samarbete. Genom dessa exempel blir det tydligt var och hur ett särskilt förfarande är tillämpligt.

Fördragets bestämmelser om lagstiftningsförfaranden är okomplicerade när det gäller institutionernas delaktighet och nivån på deras deltagande.

I vissa fall står det emellertid klart att det inte har förekommit några seriösa förhandlingar mellan parlamentet och rådet, vilket visar att det är svårt att fastställa hur långt de yttre gränserna för lojalitetsplikten och institutionernas rättigheter och befogenheter sträcker sig.

När det gäller undersökningsrätten klandrar parlamentet till exempel rådet för dess bristande samarbetsvilja, medan rådet anser att det endast kan inleda förhandlingar om ett förslag som till fullo återspeglar dess ståndpunkt. Under tiden har förslaget tröskats genom tre valperioder, men det har fortfarande inte hållits några vettiga politiska diskussioner i ärendet.

I andra fall, såsom Schengenavtalet, består ett särskilt lagstiftningsförfarande i att rådet antar en lagstiftningsakt efter att ha inhämtat parlamentets yttrande. I betänkandet understryks att förfarandet är mycket viktigt även vid samråd, och det påminns särskilt om situationen när det gäller Rumänien och Bulgariens anslutning till Schengenområdet, som skjutits upp i flera år och blockerats av ett omotiverat veto. Det påminns om att parlamentet och kommissionen har begärt att denna anslutning ska ske före utgången av 2023.

I betänkandet betonas också hur viktigt det är att fastställa exakta krav på tidsramen för rådets antagande av en akt, och det föreslås i detta avseende att man även ska offentliggöra medlemsstaternas offentliga ståndpunkter vid tidpunkten för rådets antagande av en akt, bland annat genom att införa bindande motiveringar i alla fall där medlemsstater lägger in veto mot ett visst beslut.

BILAGA: ENHETER ELLER PERSONER SOM FÖREDRAGANDEN HAR MOTTAGIT SYNPUNKTER FRÅN

Föredraganden förklarar på eget ansvar att han inte har fått några synpunkter från någon enhet eller person som ska tas upp i denna bilaga i enlighet med artikel 8 i bilaga I till arbetsordningen.

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION

om genomförande av fördragets bestämmelser om särskilda lagstiftningsförfaranden (2023/2083(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget), särskilt artikel 13.2,
- med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), särskilt artiklarna 223.1, 226.1, 293 och 296,
- med beaktande av sin resolution av den 16 februari 2017 om att förbättra Europeiska unionens funktionssätt genom att utnyttja Lissabonfördragets¹ potential,
- med beaktande av sin resolution av den 16 februari 2017 om möjliga utvecklingar och justeringar av den nuvarande institutionella strukturen för Europeiska unionen²,
- med beaktande av slutrapporten från konferensen om Europas framtid, särskilt förslag 39 om EU:s beslutsprocess,
- med beaktande av Europaparlamentets förordning (EU, Euratom) 2021/1163 av den 24 juni 2021 om föreskrifter och allmänna villkor för ombudsmannens ämbetsutövning (Europeiska ombudsmannens stadga) och om upphävande av beslut 94/262/EKSG, EG, Euratom³,
- med beaktande av sin resolution av den 9 juni 2022 om parlamentets initiativrätt⁴,
- med beaktande av sina resolutioner av den 18 oktober 2022⁵ och den 12 juli 2023⁶ om Rumäniens och Bulgariens anslutning till Schengenområdet,
- med beaktande av sin ståndpunkt av den 3 maj 2022 om förslaget till rådets förordning om allmänna direkta val av ledamöter av Europaparlamentet och om upphävande av rådets beslut (76/787/EKSG, EEG, Euratom) och den akt om allmänna direkta val av ledamöter av Europaparlamentet som utgör en bilaga till det beslutet⁷,
- med beaktande av sina ståndpunkter av den 15 juni 2023⁸ och den 13 september 2023⁹ om Europaparlamentets sammansättning,

¹ EUT C 252, 18.7.2018, s. 215.

² EUT C 252, 18.7.2018, s. 201.

³ EUT L 253, 16.7.2021, s.1.

⁴ EUT C 493, 27.12.2022, s. 112.

⁵ EUT C 149, 28.4.2023, s. 11.

⁶ Antagna texter, P9_TA(2023)0278.

⁷ EUT C 465, 6.12.2022, s.171.

⁸ P9_TA(2023)0243.

⁹ P9_TA(2023)0311.

- med beaktande av sin ståndpunkt av den 23 maj 2012 om förslaget till Europaparlamentets förordning om närmare föreskrifter för utövandet av Europaparlamentets undersökningsrätt och om upphävande av Europaparlamentets, rådets och kommissionens beslut 95/167/EG, Euratom, EKSG¹⁰,
- med beaktande av artikel 54 i arbetsordningen och artikel 1.1 e och bilaga 3 i talmanskonferensens beslut av den 12 december 2002 om förfarandet för beviljande av tillstånd att utarbeta initiativbetänkanden,
- med beaktande av betänkandet från utskottet för konstitutionella frågor (A9-0384/2023), och av följande skäl:
 - A. Särskilda lagstiftningsförfaranden kan anta flera former där Europaparlamentet utövar direkt initiativrätt eller är skyldigt att ge sitt godkännande. I andra fall sker endast samråd med parlamentet. Rådet antar då det slutliga beslutet utan att vara skyldigt att anta parlamentets ändringsförslag.
 - B. För rådet föreskrivs andra särskilda lagstiftningsförfaranden. Enligt dessa förfaranden är rådet den institution som är skyldig att ge sitt godkännande till Europaparlamentet, genom omröstning med kvalificerad majoritet eller med enhällighet.
 - C. Särskilda lagstiftningsförfaranden är förfaranden som antingen minskar eller försvagar parlamentets roll som medlagstiftare på jämställd fot med rådet. Institutionerna måste därför återställa balansen i detta avseende.
 - D. Fördragen ger parlamentet direkt initiativrätt när det gäller dess egen sammansättning, valet av dess ledamöter och deras stadga, Europeiska ombudsmannens stadga och parlamentets undersökningsrätt – dvs. fall där särskilda lagstiftningsförfaranden tillämpas. De olika områden där särskilda lagstiftningsförfaranden tillämpas måste granskas noggrant, tillsammans med parlamentets olika roller där dess godkännande krävs eller där parlamentet endast rådfrågas eller där det i stället agerar som initiativtagare till lagstiftning, med tanke på att de särskilda lagstiftningsförfarandena i fördragen används på vissa känsligare politikområden såsom budgeten, internationella avtal osv.
 - E. Alla särskilda lagstiftningsförfaranden definieras från fall till fall genom EUF-fördraget.
 - F. Jämfört med ordinarie lagstiftningsförfaranden har särskilda lagstiftningsförfaranden en särskild och förstärkt konstitutionell värdighet till följd av sina specifika bestämmelser i fördragen. De förfarandemässiga skyldigheterna för båda institutionerna – rådet och parlamentet – är därför inte mindre omfattande än dem som följer av de ordinarie lagstiftningsförfarandena.
 - G. I vissa fall där ett särskilt lagstiftningsförfarande används måste rådet fatta beslut med enhällighet.
 - H. I flera fall av särskilda lagstiftningsförfaranden vägrade rådet att inleda förhandlingar, eftersom man redan hade opponerat sig mot parlamentets ursprungliga förslag.

¹⁰ EUT C 264 E, 13.9.2013, s. 41.

- I. Respekten för institutionernas auktoritet och roll är en av de grundläggande principerna i medlemsstaternas konstitutionella lagar.
- J. I många fall underlät rådet att i sin ståndpunkt ta hänsyn till de rekommendationer som kommissionen och parlamentet sedan länge framfört. Detta innebar att beslutet fördröjdes utan någon tidsram för slutförandet, eller till och med att beslutet blockerades helt och hållet. I vissa fall tillämpade rådet veton som inte var rättsligt motiverade av konkreta fördragsbaserade argument eller förklaringar.
- K. Samarbetet mellan institutionerna måste genomföras i enlighet med principerna om institutionell balans och ömsesidigt lojalt samarbete, som fastställs i artikel 13.2 i EU-fördraget.
- L. Ömsesidigt lojalt samarbete kräver att institutionerna samarbetar lojalt, stöder varandra och avstår från varje åtgärd som hindrar de andra institutionerna från att utöva sina befogenheter.

Allmänna kommentarer

- 1. Europaparlamentet påminner om att det i EU:s primärrätt fastställs två huvudförfaranden för antagande av lagstiftningsakter: det ordinarie lagstiftningsförfarandet och det särskilda lagstiftningsförfarandet.
- 2. Europaparlamentet noterar att de olika förfarandena involverar parlamentet och rådet i olika hög grad.
- 3. Europaparlamentet understryker att parlamentet och rådet inte är jämbördiga parter i särskilda lagstiftningsförfaranden, trots att båda institutionerna är delaktiga i dem.
- 4. Europaparlamentet beklagar att det i de flesta särskilda lagstiftningsförfaranden saknar rätt att delta fullt ut och att fatta beslut. Parlamentet begär att dess roll i särskilda lagstiftningsförfaranden ska stärkas, så att det kan delta fullt ut och på jämställd fot i förhandlingarna med rådet.
- 5. Europaparlamentet erkänner att institutionernas rättigheter enligt de olika förfarandena och särdragen i dessa förfaranden ger handlingsutrymme vars utövande är en del av den interinstitutionella konkurrensprocessen. Parlamentet betonar dock att detta handlingsutrymme alltid måste ses som en del av god tro i samband med det faktiska utövandet av den tilldelade medlagstiftande makten, och att gränsen mellan handlingsutrymme och obstruktion inte får överskridas.
- 6. Europaparlamentet konstaterar att fördragen inte ålägger rådet någon tidsfrist inom vilken det ska reagera på ett lagstiftningsinitiativ som antagits av parlamentet. Parlamentet anser dock att rådet bör anta sin ståndpunkt inom rimlig tid, så att principen om ömsesidigt lojalt samarbete respekteras.

Akter som antas av rådet eller Europeiska rådet på Europaparlamentets initiativ och efter att dess godkännande har inhämtats

- 7. Europaparlamentet påpekar att Lissabonfördraget ger parlamentet direkta initiativrättigheter, som omfattar olika särskilda lagstiftningsförfaranden som hör till

dess behörighet att organisera sig själv och dess kontrollfunktion och demokratiska legitimitet, inbegripet valprocesser, som den enda direktvalda EU-institutionen. Parlamentet understryker den särskilda och förstärkta konstitutionella värdigheten hos de frågor som är föremål för parlamentets initiativ. Parlamentet beklagar att dessa särskilda lagstiftningsförfaranden alltför sällan har slutförts framgångsrikt på grund av bristen på enighet från kommissionens sida och kravet på enhällighet i rådet¹¹, vilket i grunden försvagar parlamentets förhandlingsposition. Parlamentet anser att fördragen knappt reglerar sådana förfaranden, och ser gärna att det mellan de tre institutionerna antas ett nytt interinstitutionellt avtal som uteslutande ägnar sig åt denna fråga, med full respekt för dess särskilda konstitutionella karaktär.

8. Europaparlamentet påminner om att det den 23 maj 2012 lade fram ett förslag till en ny förordning för att ändra bestämmelserna om utövandet av sin undersökningsrätt, i syfte att stärka de tillgängliga verktygen för undersökningar och utvidga undersökningskommittéernas befogenheter.
9. Europaparlamentet beklagar dödläget i förhandlingarna med rådet och kommissionen om undersökningsrätten och beklagar djupt att rådet och parlamentet inte gjorde parlamentet tillräckligt delaktigt i formella förhandlingar. Parlamentet påminner om att rådets utdragna ovilja att reagera på parlamentets förslag utgör en överträdelse av artikel 265 i EUF-fördraget och därmed ett tydligt fall av underlåtenhet att agera. Parlamentet uppmanar rådet och kommissionen att följa principen om ömsesidigt lojalt samarbete som fastställs i artikel 13.2 i EU-fördraget och att samarbeta med parlamentet för att övervinna den nuvarande institutionella blockeringen före utgången av denna valperiod. Parlamentet påminner om att antagandet av en ny förordning om parlamentets undersökningsrätt inte kräver enhällighet i rådet.
10. Europaparlamentet påminner om att det den 3 maj 2022 antog sin ståndpunkt om förslaget till reform av den europeiska vallagen, med syftet att främja europeiseringen av EU:s offentliga sfär, framväxten av en verklig alleuropeisk politisk debatt inför valet till Europaparlamentet och medborgarnas intresse för den europeiska politiken samt att öka unionens demokratiska legitimitet.
11. Europaparlamentet konstaterar att några medlemsstater har uttryckt reservationer mot vissa delar av detta förslag. Parlamentet beklagar dock djupt att inledandet av förhandlingar om parlamentets betänkande har skjutits upp på ett otillbörligt sätt, vilket strider mot principen om lojalt samarbete. Parlamentet uppmanar att bristen på enhällighet om ett förslag till lagstiftningsbetänkande inte utgör ett giltigt skäl för att inte försöka hitta en kompromiss. Parlamentet uppmanar med kraft de spanska och belgiska ordförandeskapen att prioritera detta ärende och att, inför utarbetandet av en ståndpunkt från rådet, sträva efter att nå samförstånd, så att det blir möjligt att ingå en överenskommelse med parlamentet om en reform av den europeiska vallagen före nästa val till Europaparlamentet.
12. Europaparlamentet betonar att de politiska och rättsliga farhågor som rådet gett uttryck för inte får bli en förevändning för att inte försöka nå en överenskommelse om

¹¹ Utredningsavdelningen för medborgerliga rättigheter och konstitutionella frågor vid generaldirektoratet för unionens interna politik, *The European Parliament's right of initiative*, s. 34–35, juli 2020.

parlamentets förslag. Parlamentet betonar att dessa farhågor bör diskuteras i god tid inom ramen för en öppen och konstruktiv dialog mellan medlagstiftarna.

13. Europaparlamentet betonar att parlamentet inte bara har rätt att inleda förfarandet, utan också måste ge sitt godkännande till rådets ståndpunkt. Parlamentet anser att eventuella förseningar i rådets arbete äventyrar EU:s demokratisering före valet 2024, eftersom rådets beslut kan träda i kraft först efter det att det har godkänts av medlemsstaterna i enlighet med deras respektive konstitutionella bestämmelser.
14. Europaparlamentet rekommenderar, i enlighet med det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning¹², att det lagstiftningsförfarande som följer av den initiativrätt på lagstiftningsområdet som parlamentet tilldelas genom fördragen bör inbegripa en begäran om att fastställa en lagstiftningsmässig tidsplan för de berörda initiativen, liknande tidsplanen för det ordinarie lagstiftningsförfarandet. Även om artikel 226 i EUF-fördraget inte ålägger rådet och kommissionen att förhandla, måste ett sådant särskilt lagstiftningsförfarande vara förenligt med bestämmelserna i det interinstitutionella avtalet när det gäller den institutionella skyldigheten för alla tre institutionerna att förhandla.
15. Europaparlamentet påminner kommissionen om att inte försumma sin roll som ”fördragets väktare” och ”ärlig medlare” i dessa särskilda lagstiftningsförfaranden. Parlamentet förväntar sig att kommissionen spelar en aktiv roll när det gäller att underlätta dialogen om de nämnda ärendena genom att proaktivt samarbeta med rådet och parlamentet och genom att lägga fram förslag om hur man kan övervinna befintliga dödlägen.

Särskilt lagstiftningsförfarande som kräver parlamentets godkännande

16. Europaparlamentet påpekar att Europeiska rådet enhälligt måste anta ett beslut om Europaparlamentets sammansättning på parlamentets initiativ och efter att parlamentet har gett sitt godkännande genom en majoritet av sina ledamöter. Parlamentet betonar att förhandlingarna om detta beslut, på grund av parlamentets initiativrätt för detta förfarande och dess direkta inverkan på EU-medborgarnas representation, kräver en hög grad av interinstitutionell dialog och samordning, i enlighet med principen om ömsesidigt lojalt samarbete. Parlamentet framhåller att förslaget visserligen härrör från parlamentet självt men att dess efterföljande godkännande är viktigt, eftersom Europeiska rådet har rätt att ändra förslaget.
17. Europaparlamentet framhåller sin vilja att behålla en reserv på 28 platser för ledamöter som valts i en framtida unionsomfattande valkrets, i överensstämmelse med parlamentets förslag om europeisk vallag, som ännu inte har fått stöd av rådet.
18. Europaparlamentet påminner om att det den 15 juni 2023 antog ett utkast till förslag till Europeiska rådets beslut om Europaparlamentets sammansättning för valperioden 2024–2029, med syftet att anpassa fördelningen av platser för att säkerställa en degressivt proportionell representation av medlemsstaterna. Parlamentet påminner om sitt förslag att tilldela 28 platser till en unionsomfattande valkrets, i linje med sitt förslag av den 3 maj 2022 om en reform av den europeiska vallagen. Parlamentet upprepar

¹² Det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 mellan Europaparlamentet, Europeiska unionens råd och Europeiska kommissionen om bättre lagstiftning, EUT L 123, 12.5.2016, s. 1.

i detta avseende att beslutet om Europaparlamentets sammansättning och reformen av den europeiska vallagen är politiskt och rättsligt sammanflätade. Parlamentet beklagar att Europeiska rådet, tvärtemot parlamentets begäran i sin ståndpunkt av den 15 juni 2023 om Europaparlamentets sammansättning, avsevärt ändrade sitt förslag och underlät att informera parlamentet om sin avsikt att stryka centrala bestämmelser i det förslag som parlamentet lagt fram.

19. Europaparlamentet påminner om att antagandet av rådets förordning (EU, Euratom) 2020/2093 om den fleråriga budgetramen¹³ består av ett särskilt lagstiftningsförfarande där rådet beslutar enhälligt efter att ha inhämtat parlamentets godkännande med absolut majoritet.
20. Europaparlamentet välkomnar utvecklingen av interinstitutionell praxis som innebär att det, trots att parlamentet endast har uppmanats att ge sitt godkännande, hålls förhandlingar i form av en ”trepartsdialog” om ett paket som omfattar förordningen om den fleråriga budgetramen och rådets beslut om egna medel¹⁴. Parlamentet beklagar dock att Europeiska rådet har fått en allt större roll i förhandlingarna om den fleråriga budgetramen, vilket allvarligt förändrar den princip om interinstitutionell balans som fastställs i fördragen. Parlamentet anser att det ordinarie lagstiftningsförfarandet bör tillämpas på förhandlingarna om den fleråriga budgetramen och att parlamentet bör ges fullständiga budgetbefogenheter, i linje med förslagen från konferensen om Europas framtid.
21. Europaparlamentet betonar att förslaget visserligen härrör från parlamentet självt men att dess efterföljande godkännande är viktigt, eftersom rådet har rätt att ändra förslaget och endast parlamentets godkännande av slutakten garanterar att parlamentet samtycker till bestämmelserna om valet till den egna församlingen. Parlamentet anser att eventuella förseningar i rådets arbete skulle äventyra hela processen, eftersom rådets beslut kan träda i kraft först efter det att det har godkänts av medlemsstaterna i enlighet med deras respektive konstitutionella krav.

Särskilt lagstiftningsförfarande som kräver samråd med parlamentet

22. Europaparlamentet påminner om att ett särskilt lagstiftningsförfarande i flera fall innebär att rådet antar en lagstiftningsakt efter att ha inhämtat parlamentets yttrande. Även om rådet endast är skyldigt att höra parlamentet, kan det inte fatta det slutliga beslutet förrän parlamentet har avgett sitt yttrande och låtit rådet ta del av det. Det är i detta avseende angeläget att parlamentet agerar inom en rimlig tidsram.
23. Europaparlamentet betonar att rådet visserligen inte är skyldigt att beakta parlamentets yttrande, men att samrådet med parlamentet i samband med vissa särskilda lagstiftningsförfaranden inte bara utgör ett väsentligt förfarandemässigt krav, utan också sänder en stark politisk signal och stärker beslutets demokratiska legitimitet. Parlamentet uppmanar de tre institutionerna att undersöka möjliga vägar för att se till att

¹³ Rådets förordning (EU, Euratom) 2020/2093 av den 17 december 2020 om den fleråriga budgetramen 2021–2027, EUT L 433 I, 22.12.2020, s. 11.

¹⁴ Rådets beslut (EU, Euratom) 2020/2053 av den 14 december 2020 om systemet för Europeiska unionens egna medel och om upphävande av beslut 2014/335/EU, Euratom, EUT L 424, 15.12.2020, s. 1.

parlamentets yttrande vederbörligen beaktas som en institutionell skyldighet och att det återspeglas i lagstiftningen.

24. Europaparlamentet påminner om att ett av de fall där rådet endast kan fatta beslut efter att ha hört parlamentet rör tillämpningen av bestämmelserna i Schengenregelverket – en skyldighet som följer av artikel 4.2 i 2005 års anslutningsakt för Bulgarien och Rumänien¹⁵.
25. Europaparlamentet upprepar sin uppmaning till rådet att omedelbart anta ett positivt beslut om Rumäniens och Bulgariens anslutning till Schengenområdet med fri rörlighet.
26. Europaparlamentet påpekar att Schengenområdet är en av Europeiska unionens största landvinningar och att rådets underlåtenhet att fatta beslut om att släppa in Bulgarien och Rumänien – trots att kommissionen redan har utfärdat en officiell rekommendation om detta, att parlamentet har efterlyst detta i flera resolutioner och att de båda länderna sedan länge uppfyller de nödvändiga villkoren – är oacceptabel.
27. Europaparlamentet påminner om att kommissionen i november 2021 lade fram ett förslag till rådets direktiv om fastställande av närmare bestämmelser för rösträtt och valbarhet vid val till Europaparlamentet för rörliga unionsmedborgare, vilket kräver samråd med parlamentet. Parlamentet understryker att kommissionens konsekvensbedömning som bifogas ovannämnda förslag räknar upp en rad ihållande allvarliga hinder för rörliga medborgares utövande av valrättigheter. Parlamentet påminner om att det i februari 2023 antog sin ståndpunkt i syfte att underlätta ikraftträdandet av detta direktiv i tid före valet till Europaparlamentet 2024. Parlamentet beklagar att kommissionens svar på parlamentets ståndpunkt var extremt negativt och att kommissionen, i stället för att välja en konstruktiv strategi där man på ett trovärdigt sätt strävar efter möjliga förbättringar genom parlamentets förslag, beslutade att svara negativt genom att avvisa förslagen på mycket formella grunder. Parlamentet väntar på rådets diskussion om detta ärende och förväntar sig dessutom att rådet behandlar dess yttrande och gör sitt bästa för att samarbeta med parlamentet för att åstadkomma en förbättring för rörliga unionsmedborgare.
28. Europaparlamentet konstaterar att det enda rättsliga kravet enligt fördragen är att genomföra samrådet. Parlamentet påpekar dock, inom ramen för ett ömsesidigt lojalt samarbete, att den institution som antar rättsakten måste behandla yttrandet och motivera varför den har beslutat att avvika från det. Parlamentet uppmanar rådet att tillhandahålla en rättslig förklaring till varför man inte respekterar kommissionens bedömning eller parlamentets krav på Rumäniens och Bulgariens anslutning till Schengenområdet.
29. Europaparlamentet upprepar att kommissionen måste dra tillbaka eller omformulera det berörda lagstiftningsförslaget om man använder ett särskilt lagstiftningsförfarande och inte når en överenskommelse inom rimlig tid.

Samarbete mellan institutionerna

¹⁵ EUT L 157, 21.6.2005, s. 203.

30. Europaparlamentet betonar att förbindelserna mellan EU-institutionerna styrs av principerna om institutionell balans och ömsesidigt lojalt samarbete enligt artikel 13.2 i EU-fördraget.
31. Europaparlamentet påminner om att dess deltagande i alla former som föreskrivs i fördragen återspeglar en grundläggande demokratisk princip om att medborgarna bör delta i beslutsfattandet genom sina valda ombud.
32. Europaparlamentet påpekar att skyldigheten till ömsesidigt lojalt samarbete mellan institutionerna kräver att institutionerna håller varandra underrättade och samråder med varandra så att godkännande kan ges i slutet av förfarandet. Parlamentet vidhåller därför att godkännandet inte bara är en validering eller ett förkastande, utan i själva verket innebär att man följer innehållet i lagstiftningsakten. Godkännandet bör alltså vara resultatet av en ständig dialog som syftar till att nå en ömsesidigt godtagbar överenskommelse genom lojalt samarbete.
33. Europaparlamentet påminner om sin förhandlingsgrupps tillvägagångssätt, som ledde till att den reviderade stadgan för Europeiska ombudsmannen antogs efter det att rådet i flera år vägrat att ge sitt godkännande, som inbegrep informella samråd med rådet och kommissionen. Parlamentet påminner om att detta tillvägagångssätt gjorde det möjligt för rådet att föregripa parlamentets huvudsakliga lagstiftningsalternativ och, vid behov, gjorde det möjligt för båda institutionerna att hitta kompromisslösningar för att häva blockeringen av antagandet av ärendet. Parlamentet anser att detta bör utgöra ett praktiskt prejudikat på andra områden där godkännande krävs.
34. Europaparlamentet anser att när principen om ömsesidigt lojalt samarbete inte respekteras bör Europeiska unionens domstol involveras och en omedelbar lösning bör tillämpas, bland annat, i tillämpliga fall, genom att omröstningen upphävs.

Rekommendationer

35. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att omedelbart lägga fram ett förslag om att se över det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning i syfte att definiera de särskilda lagstiftningsförfarandena. Parlamentet understryker att det reviderade interinstitutionella avtalet särskilt bör fokusera på förfaranden där parlamentet har initiativrätt, de rättsliga motiveringarna av veton i rådet och möjligheterna att främja full respekt för respektive deltaganderättigheter och principerna om institutionell balans och ömsesidigt lojalt samarbete i särskilda lagstiftningsförfaranden, bland annat en rad förfarandemässiga bestämmelser som ålägger de båda medlagstiftarna att delta i en öppen och konstruktiv dialog och förhandlingar på jämställd fot om lagstiftningsakter där ett särskilt lagstiftningsförfarande planerats, i syfte att kringgå rådets ovilja att förhandla med parlamentet.
36. Europaparlamentet betonar behovet av att fastställa exakta krav på tidsramen för rådets antagande eller vägran att anta en akt, inbegripet tidsfrister, för att bättre säkerställa efterlevnad av principen om ömsesidigt lojalt samarbete och undvika institutionella blockeringar. Parlamentet beklagar att rådet försenade ett beslut om Rumäniens och Bulgariens anslutning till Schengenområdet med 12 år, trots kommissionens positiva rekommendationer om uppfyllandet av kriterierna.

37. Europaparlamentet framhåller att de tidsfrister som gäller för varje institution för de olika förfarandena – i primärrätten eller genom arrangemang i det interinstitutionella avtalet – också måste återspegla principen om att institutionerna är jämbördiga.
38. Europaparlamentet vidhåller sina krav på ett offentliggörande av medlemsstaternas offentliga ståndpunkter när rådet antar en akt. Parlamentet är vidare angeläget om att rådet systematiskt registrerar medlemsstaternas identitet när de uttrycker sina ståndpunkter i rådet. Parlamentet begär att motiveringar kopplas till fördragsbestämmelser, alla EU-medborgares och medlemsstaters grundläggande rättigheter och Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna – i alla de fall då medlemsstaterna lägger in veto mot ett visst beslut. När en omröstning inte är rättsligt motiverad eller strider mot fördragets bestämmelser bör Europeiska unionens domstol kallas in och en omedelbar lösning bör tillämpas, inbegripet upphävande av omröstningen. Parlamentet uppmanar EU och de nationella institutionerna att identifiera effektiva lösningar för att frångå omröstningar med enhällighet i de kommande diskussionerna om fördragsändringar, och att bland annat överbrygga den politiska klyftan mellan kvalificerad majoritet och beslutsfattande med enhällighet.
39. Europaparlamentet påminner om vikten av ett tidigt samarbete och en samordnad rättslig analys mellan EU-institutionerna, vilket kan bidra till att förebygga institutionella blockeringar som orsakats av rent lagliga farhågor snarare än politiska reservationer.
40. Europaparlamentet anser att det är nödvändigt att alla institutioner ökar sina ansträngningar för att, som ett resultat av lagstiftningsprocessen, offentliggöra texter vars innehåll är enhetligt på alla officiella språk och som, i syfte att säkerställa en enhetlig tillämpning av lagstiftningen i hela unionen, är möjliga att tolka och tillämpa för alla ansvariga aktörer som deltar i genomförandet av lagstiftningen inom rättsväsendet och inom den verkställande makten på alla nivåer.
41. Europaparlamentet upprepar sin begäran om att fördragen snarast ska ändras för att utvidga tillämpningen av det ordinarie lagstiftningsförfarandet till att omfatta vissa politikområden där man för närvarande planerar att inrätta särskilda lagstiftningsförfaranden, till exempel frågor som rör Schengenområdet eller den fleråriga budgetramen. Parlamentet konstaterar dock att omröstningar med enhällighet och nationella ratificeringar i allmänhet bör avskaffas.
42. Europaparlamentet efterlyser omedelbar aktivering av övergångsklausuler för att övergå från särskilda lagstiftningsförfaranden till ordinarie lagstiftningsförfaranden på viktiga politikområden i syfte att förbättra EU:s handlingsförmåga i avvaktan på att fördragsändringar träder i kraft.
43. Europaparlamentet uppmanar de politiska partierna att se till att deras valprogram ger uttryck för deras engagemang för parlamentets förslag till en ny och uppdaterad förordning om sin undersökningsrätt. De olika toppkandidaterna uppmanas att uttrycka sitt offentliga och politiska stöd i denna fråga.

o

o o

44. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till Europeiska rådet, rådet och kommissionen samt till medlemsstaternas regeringar och parlament.

INFORMATION OM ANTAGANDET I DET ANSVARIGA UTSKOTTET

Antagande	28.11.2023
Slutomröstning: resultat	+ : 14 - : 2 0 : 0
Slutomröstning: närvarande ledamöter	Gabriele Bischoff, Ana Collado Jiménez, Charles Goerens, Brice Hortefeux, Victor Negrescu, Max Orville, Antonio Maria Rinaldi, Pedro Silva Pereira, Rainer Wieland
Slutomröstning: närvarande suppleanter	Vladimír Bilčík, Mercedes Bresso, Christian Doleschal, Cyrus Engerer, Maite Pagazaurtundúa
Slutomröstning: närvarande suppleanter (art. 209.2)	Malte Gallée, Francisco Guerreiro

SLUTOMRÖSTNING MED NAMNUPPROP I DET RÅDGIVANDE UTSKOTTET

14	+
PPE	Vladimír Bilčík, Ana Collado Jiménez, Christian Doleschal, Niclas Herbst, Rainer Wieland
Renew	Charles Goerens, Max Orville, Maite Pagazaurtundúa
S&D	Gabriele Bischoff, Mercedes Bresso, Victor Negrescu, Pedro Silva Pereira
Verts/ALE	Malte Gallée, Francisco Guerreiro

2	-
ID	Antonio Maria Rinaldi
PPE	Brice Hortefeux

0	0

Teckenförklaring

+ : Ja-röster

- : Nej-röster

0 : Nedlagda röster